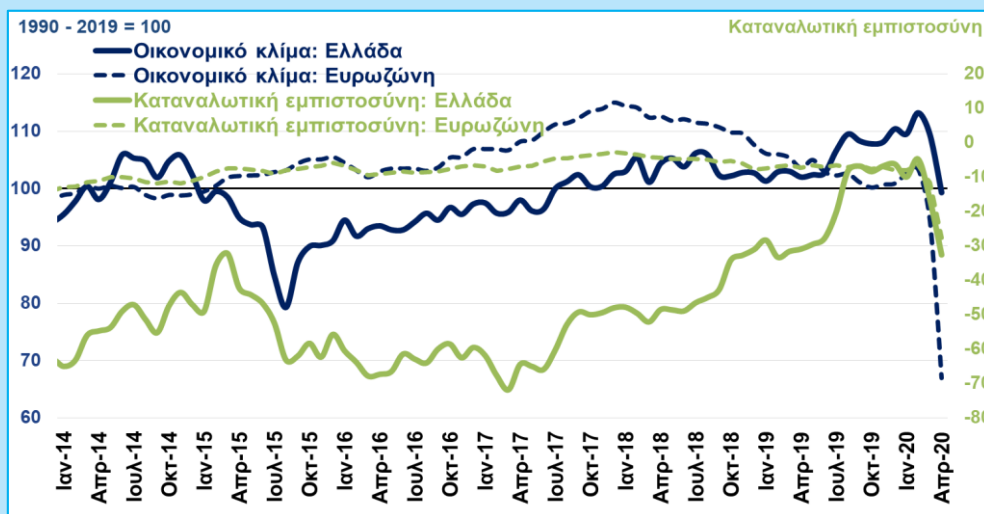

Η στήριξη των εργαζομένων και των επιχειρήσεων να γίνει με κριτήριο τη μεταβολή των μισθών και του τζίρου.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Στη νέα φάση που εισέρχεται η κοινωνία μας με την άρση του lockdown, είναι εκ των υψών να αλλάξουν προς το αποτελεσματικότερο και οι αντίστοιχες πρακτικές στήριξης των εισοδημάτων και της απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΣΕΒ πιστεύει ότι η στήριξη των επιχειρήσεων, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με βάση τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο ανήκουν (ΚΑΔ), αφενός περιορίζει τον κύκλο των πληττόμενων επιχειρήσεων, ενώ, σε μερικές περιπτώσεις, έχει ως αποτέλεσμα και την αυθαίρετη επιλογή κλάδων προς στήριξη, και αφετέρου δεν λαμβάνει υπόψη τον βαθμό κατά τον οποίο πλήττονται. Ως εκ τούτου, ο ΣΕΒ προτείνει να χρησιμοποιηθεί το στοιχείο της κάμψης του κύκλου εργασιών, με τη στήριξη να διαφοροποιείται ανάλογα με τις διακυμάνσεις του κύκλου εργασιών μέχρι το τέλος του χρόνου, ενώ τα μέτρα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της ρευστότητας και στη μείωση του μισθολογικού κόστους, παράμετροι ιδιαίτερα σημαντικοί για τη βιωσιμότητα και των επιχειρήσεων και των θέσεων εργασίας. Η άρση του lockdown δεν σημαίνει αυτόματη επιστροφή στην κανονικότητα. Συνεπώς, η στήριξη θα πρέπει να μεταβάλλεται ανάλογα με το ρυθμό που ο κύκλος εργασιών επιστρέφει στην κανονικότητα. Επίσης, στη νέα αυτή φάση, η στήριξη της απασχόλησης θα πρέπει να επικεντρωθεί στην επιδότηση της απώλειας εισοδήματος των εργαζομένων, που θα απασχολούνται με βελτιούμενες συνθήκες εργασίας όσο θα περνά ο καιρός, και όχι στην επιδότηση της αναστολής εργασίας, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το ποσοστό μείωσης του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, μέχρι το τέλος του έτους. Με δεδομένο, δε, ότι η άρση του lockdown δεν σημαίνει και επαναφορά του κύκλου εργασιών στα προ κρίσης επίπεδα, η στήριξη των επιχειρήσεων με κριτήριο τη μεταβολή του κύκλου εργασιών θα χρειαστεί να διαρκέσει περισσότερο χρόνο, σε πρώτη φάση μέχρι το τέλος του 2020. Σε διαφορετική περίπτωση, θα προκύψουν δυσκαμψίες που δεν επιτρέπουν την ομαλή προσαρμογή της οικονομίας στην ύφεση που είναι δεδομένη. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΣΕΒ και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενος νέος κύκλος της πανδημίας εντός του 2020, η ύφεση στην οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα για το έτος που διανύουμε θα κυμανθεί μεταξύ -4% και -7%, ενώ -με τις ίδιες υποθέσεις- για το 2021 προβλέπεται ρυθμός ανάπτυξης +6% έως +9%. Έτσι, στη διετία 2020-2021, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να διαμορφωθεί ετησίως κατά μέσο όρο σε περίπου +2% (με την προϋπόθεση ότι η πανδημία του COVID-19 θα έχει, σε μεγάλο βαθμό, ελεγχθεί μέχρι τις αρχές του 2021). Σε αυτό το σενάριο, η ενίσχυση του ρυθμού ανάπτυξης προς το +3% το 2022 θα πρέπει να θεωρείται εφικτή.
- Σημαντική υποχώρηση σημείωσε το οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα τον Απρίλιο του 2020 (στις 99,3 μονάδες από 109,4 τον προηγούμενο μήνα), ενώ η καταναλωτική εμπιστοσύνη (στις -32,6 μονάδες από -16,5 τον προηγούμενο μήνα) επέστρεψε στο επίπεδο που βρισκόταν στις αρχές του 2019, με τη βελτίωση που σημειώθηκε το 2019, ιδίως κατά την προεκλογική περίοδο και τους πρώτες μήνες εφαρμογής της πολιτικής της νέας κυβέρνησης, να εξανεμίζεται τον Απρίλιο του 2020. Την ίδια ώρα, οι καταθέσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων αυξήθηκαν σημαντικά τον Μάρτιο του 2020, εξέλιξη η οποία θα μπορούσε να αποδοθεί αφενός σε ρευστοποιήσεις που έγιναν κατά την αναταραχή στις αγορές που προκάλεσε η ραγδαία εξάπλωση του κορωνοϊού και αφετέρου στην αναβολή ή ματαίωση καταναλωτικών δαπανών των νοικοκυριών κατά τη διάρκεια του lockdown. Ωστόσο, το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών, αν και βελτιωμένο το 2019 (-3,4% έναντι -5,8% το 2018), αναμένεται να επιδεινωθεί λόγω των μέτρων περιορισμού της πανδημίας του κορωνοϊού.

Οικονομικό κλίμα και καταναλωτική εμπιστοσύνη στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη (ΕΕ - DG ECFIN, Απρ. 2020)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Θανάσης Πρίντσιπας
Senior Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Άρση του lockdown και επιπτώσεις στην οικονομία

Σχεδόν όλες οι κυβερνήσεις του κόσμου εισήγαγαν μέτρα lockdown, για την αποφυγή απωλειών ανθρώπινης ζωής λόγω συγχρωτισμού, στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19. Σήμερα, που η εξάπλωση της πανδημίας φαίνεται να έχει φθάσει στο ανώτατο σημείο αυτού του πρώτου τουλάχιστον κύκλου της, αναζητούνται μέτρα σταδιακής άρσης των περιορισμών στην οικονομική δραστηριότητα, ώστε να αντισταθμιστούν κατά το δυνατόν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των υγειονομικών κανόνων. Όμως, ακόμη και αν αρθούν όλοι οι περιορισμοί, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να επανεισαχθούν, αναλόγως της πορείας της επιστημονικής αντιμετώπισης της πανδημίας.

Βεβαίως, όλα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την χρονική διάσταση της αποτελεσματικής ιατρικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Δοκιμάζονται αντιικά φάρμακα, αντιφλεγμονώδη (καθώς άνθρωποι πεθαίνουν επειδή έχουν ένα υπερενεργό ανοσοποιητικό σύστημα), και θεραπείες με αντισώματα, που μπορούν να χορηγηθούν και να αποτρέψουν τη μόλυνση από τον ιό. Μέσα στο 2020 υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος στις μεθόδους θεραπείας, ενώ πρόοδος αναμένεται τους επόμενους μήνες και στην προσπάθεια για τη δημιουργία εμβολίου κατά του COVID-19.

Η σταδιακή άρση του lockdown αποτελεί πάντως τον μεγαλύτερο πονοκέφαλο για τις κυβερνήσεις που, ενώ προτεραιοποιούν την προστασία της ανθρώπινης ζωής, αντιλαμβάνονται ότι δεν διαθέτουν απεριόριστους πόρους για την προστασία εισοδημάτων και απασχόλησης, λόγω του lockdown. Ταυτόχρονα, συνειδητοποιούν ότι η οικονομία δε μπορεί να μην λειτουργεί, διότι έτσι οι επιχειρήσεις μένουν πίσω στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού αλλά, ακόμη πιο βασικό, χωρίς οικονομική δραστηριότητα που παράγει απασχόληση και εισοδήματα, η κοινωνία κινδυνεύει να εισέλθει σε φάση αποσταθεροποίησης.

Η άρση των μέτρων αποφυγής συγχρωτισμού πρέπει να συμβαδίζει με μαζικές εξετάσεις για τον εντοπισμό φορέων και μηχανισμούς για την ιχνηλάτηση επαφών, η έλλειψη των οποίων συνηγορεί σε μια περισσότερο σταδιακή μετάβαση στην κανονικότητα.

Η άρση των μέτρων αποφυγής συγχρωτισμού πρέπει να συμβαδίζει με μαζικές εξετάσεις για τον εντοπισμό φορέων και μηχανισμούς για την ιχνηλάτηση επαφών, η έλλειψη των οποίων συνηγορεί σε μια περισσότερο σταδιακή μετάβαση στην κανονικότητα. Δεδομένων αυτών των περιορισμών, και με το ρυθμό μετάδοσης του ιού κάτω της μονάδος, η ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε στις 28/4/2020 το δικό της σχέδιο χαλάρωσης του lockdown. Έτσι η κυβέρνηση μεθοδεύει τη δημιουργία ενός μηχανισμού αποτελεσματικής παρακολούθησης και παρέμβασης, την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους, την ανάπτυξη κανόνων κοινωνικής αποστασιοποίησης και την επαναφορά της οικονομικής δραστηριότητας σε 7 κύματα. Θα γίνει χρήση τηλεργασίας, διαφοροποίησης ωραρίων και αυστηρών κανόνων επαναλειτουργίας καταστημάτων και λοιπών δραστηριοτήτων. Η χαλάρωση των περιορισμών θα ξεκινήσει από τις 4/5/2020, και με εβδομαδιαίες προσθήκες μέτρων χαλάρωσης των περιορισμών, που εκτείνονται μέχρι και τα μέσα του καλοκαιριού. Το λιανικό εμπόριο θα απελευθερωθεί σε μεγάλο βαθμό εντός του Μαΐου, η εστίαση, τα καταλύματα και τα εμπορικά κέντρα εντός του Ιουνίου, κ.ο.κ. Το σχέδιο φαίνεται καλά μελετημένο και δομημένο, και αναμένεται να οδηγήσει σε σταδιακή, σταθερή και ισορροπημένη αποκατάσταση της κανονικότητας.

Στη νέα φάση που εισέρχεται η κοινωνία μας με την άρση του lockdown, είναι εκ των ων ουκ άνευ να αλλάξουν προς το αποτελεσματικότερο και οι αντίστοιχες πρακτικές στήριξης των εισοδημάτων και της απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΣΕΒ πιστεύει ότι η στήριξη των επιχειρήσεων, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με βάση τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο ανήκουν (ΚΑΔ), αφενός περιορίζει τον κύκλο των πληττόμενων επιχειρήσεων, ενώ, σε μερικές περιπτώσεις, έχει ως αποτέλεσμα και την αυθαίρετη επιλογή κλάδων προς στήριξη, και αφετέρου δεν λαμβάνει υπόψη τον βαθμό κατά τον οποίο πλήττονται. Ως εκ τούτου, ο ΣΕΒ προτείνει να χρησιμοποιηθεί το στοιχείο της κάμψης του κύκλου εργασιών, με τη στήριξη να διαφοροποιείται ανάλογα με τις διακυμάνσεις του κύκλου εργασιών μέχρι το τέλος του χρόνου. Η άρση του lockdown δεν σημαίνει αυτόματη επιστροφή στην κανονικότητα. Συνεπώς, η στήριξη θα πρέπει να μεταβάλλεται ανάλογα με το ρυθμό που ο κύκλος εργασιών επιστρέφει στην κανονικότητα.

Επίσης, στη νέα αυτή φάση, η στήριξη της απασχόλησης θα πρέπει να επικεντρωθεί στην επιδότηση της απώλειας εισοδήματος των εργαζομένων, που θα απασχολούνται με βελτιούμενες συνθήκες εργασίας όσο θα περνά ο καιρός, και όχι στην επιδότηση της αναστολής εργασίας, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το ποσοστό μείωσης του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, μέχρι το τέλος του έτους. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η άρση του lockdown δεν σημαίνει και επαναφορά του κύκλου εργασιών στα προ κρίσης επίπεδα, και, συνεπώς, δεν μπορεί να σημαίνει και το τέλος της στήριξης. Είναι προτιμότερο η όποια στήριξη να επικεντρώνεται στη μεταβολή του κύκλου εργασιών και να εκτείνεται μέχρι το τέλος του 2020. Σε διαφορετική περίπτωση, προκύπτουν δυσκαμψίες που δεν επιτρέπουν την ομαλή προσαρμογή της οικονομίας στην ύφεση που είναι δεδομένη. Στο πλαίσιο αυτό, και ειδικότερα στη φάση άρσης του lockdown, όλες οι δύσκαμπτες μορφές στήριξης μέσω ΚΑΔ είναι αδιέξοδες πολιτικές, και ως εκ τούτου θα πρέπει να αναθεωρηθούν.

Ο ΣΕΒ πιστεύει ότι η στήριξη των επιχειρήσεων, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με βάση τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο ανήκουν (ΚΑΔ), αφενός περιορίζει τον κύκλο των πληττόμενων επιχειρήσεων, ενώ, σε μερικές περιπτώσεις, έχει ως αποτέλεσμα και την αυθαίρετη επιλογή κλάδων προς στήριξη, και αφετέρου δεν λαμβάνει υπόψη τον βαθμό κατά τον οποίο πλήττονται.

Στο πλαίσιο αυτό, οι επιπτώσεις στην οικονομία είναι εξαιρετικά δύσκολο να προβλεφθούν, δεδομένου ότι πρόκειται για μία καινοφανή κατάσταση, που έχει παράλληλα διεθνείς διαστάσεις, άγνωστη πορεία εξέλιξης, σημαντικές ψυχολογικές παραμέτρους σε ατομικό και σε συλλογικό επίπεδο και ενδεχομένως οδηγεί ακόμα και στην αλλαγή της ανθρώπινης συμπεριφοράς και αναγκών, άρα και σε αντίστοιχες αλλαγές στα υποδείγματα παραγωγής και κατανάλωσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΣΕΒ και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενος νέος κύκλος της πανδημίας εντός του 2020, η ύφεση στην οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα για το έτος που διανύουμε θα κυμανθεί μεταξύ -4% και -7%, ενώ -με τις ίδιες υποθέσεις- για το 2021 προβλέπεται ρυθμός ανάπτυξης +6% έως +9%. Έτσι, στη διετία 2020-2021, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να διαμορφωθεί ετησίως κατά μέσο όρο σε περίπου +2% (με την προϋπόθεση ότι η πανδημία του COVID-19 θα έχει, σε μεγάλο βαθμό, ελεγχθεί μέχρι τις αρχές του 2021). Σε αυτό το σενάριο, η ενίσχυση του ρυθμού ανάπτυξης προς το +3% το 2022 θα πρέπει να θεωρείται εφικτή.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΣΕΒ και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενος νέος κύκλος της πανδημίας εντός του 2020, η ύφεση στην οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα για το έτος που διανύουμε θα κυμανθεί μεταξύ -4% και -7%, ενώ -με τις ίδιες υποθέσεις- για το 2021 προβλέπεται ρυθμός ανάπτυξης +6% έως +9%. Έτσι, στη διετία 2020-2021, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να διαμορφωθεί ετησίως κατά μέσο όρο σε περίπου +2% (με την προϋπόθεση ότι η πανδημία του COVID-19 θα έχει, σε μεγάλο βαθμό, ελεγχθεί μέχρι τις αρχές του 2021). Σε αυτό το σενάριο, η ενίσχυση του ρυθμού ανάπτυξης προς το +3% το 2022 θα πρέπει να θεωρείται εφικτή.

Όσον αφορά στο 2020, οι κλάδοι που δεν είναι σε αναστολή λειτουργίας παράγουν το 78,9% του ΑΕΠ και απασχολούν το 62,5% των εργαζομένων. Αντιθέτως, οι κλάδοι σε αναστολή λειτουργίας παράγουν το 21,1% του ΑΕΠ και απασχολούν το 37,5% των εργαζομένων, εκ των οποίων το 67,8% δεν εργάζεται λόγω των μέτρων lockdown (βλ. πίνακα στο Παράρτημα). Άρα, η απώλεια του ΑΕΠ εκτιμάται σε $67,8\% \times 21,1\% = 14\%$ του ΑΕΠ. Άρα, με ΑΕΠ €188 δισ. το 2019, εάν οι κλάδοι αυτοί παραμείνουν κλειστοί για όλο το 2020, θα χαθεί χονδρικά $14\% \times €188 \text{ δισ.} = €26 \text{ δισ.}$ ή €1,8 δισ. τον μήνα για 10 μήνες. Εάν υποθέσουμε ότι οι υπόλοιποι κλάδοι θα απωλέσουν και αυτοί ένα ποσοστό ίσο με την ύφεση στην Ευρωζώνη σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΔΝΤ (-4,7%), τότε η συμβολή τους στην ελληνική ύφεση θα είναι $4,7\% \times 78,9\% \times €188 \text{ δισ.} = €7 \text{ δισ.}$ ή €0,5 το μήνα για 10 μήνες. Συνεπώς, στο 10μηνο Μαρτίου-Δεκεμβρίου 2020 η οικονομία θα χάνει περίπου €2,3

δισ. (€1,8 δισ.+ €0,5 δισ.) το μήνα, που στα €188 δισ. ΑΕΠ του 2019 αντιστοιχεί σε 1,2% το μήνα.

Παράλληλα, τους πρώτους 2 μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2020, το ΑΕΠ τεκμαίρεται ότι αυξήθηκε με 2% το χρόνο ή $(2/12) \times 2\% = 0,3\%$ στο δίμηνο, που παραμένει κεκτημένο ανεξαρτήτως του τι συμβαίνει στη συνέχεια.

Με δεδομένη τη σταδιακή άρση του lockdown, εάν γίνει η υπόθεση ότι η πολιτική της μεταβλητής αποφυγής συγχρωτισμού διαχέεται σε όλο το 2020, και συμποσούται σε 3-6 μήνες περίπου καθημερινού lockdown, τότε η μείωση στο ΑΕΠ θα είναι *grosso modo* μεταξύ 4%-7%, από 3,3% ($3 \times 1,2\% - 0,3\%$) μέχρι 6,9% ($6 \times 1,2\% - 0,3\%$), και αντιστοίχως λιγότερο ή περισσότερο, αναλόγως των πραγματικών μηνών lockdown, ή και άλλων παραγόντων που δεν λαμβάνονται υπόψη προς υπολογισμούς.

Οι ανωτέρω υπολογισμοί ενέχουν ακραίες αβεβαιότητες, κυρίως όσον αφορά στη μεταβολή της καταναλωτικής συμπεριφοράς, αφενός του ελληνικού πληθυσμού όπου πάνω από 1 στους 5 είναι ηλικίας 65 ετών και άνω, και αφετέρου των ξένων επισκεπτών που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την οικονομική δραστηριότητα, λόγω της μεγάλης εξάρτησης της οικονομίας από τον τουρισμό.

Είναι προτιμότερο η όποια στήριξη να επικεντρώνεται στη μεταβολή του κύκλου εργασιών και να εκτείνεται μέχρι το τέλος του 2020. Σε διαφορετική περίπτωση, προκύπτουν δυσκαμψίες που δεν επιτρέπουν την ομαλή προσαρμογή της οικονομίας στην ύφεση που είναι δεδομένη. Στο πλαίσιο αυτό, και ειδικότερα στη φάση άρσης του lockdown, όλες οι δύσκαμπτες μορφές στήριξης μέσω ΚΑΔ είναι αδιέξοδες πολιτικές, και ως εκ τούτου θα πρέπει να αναθεωρηθούν.

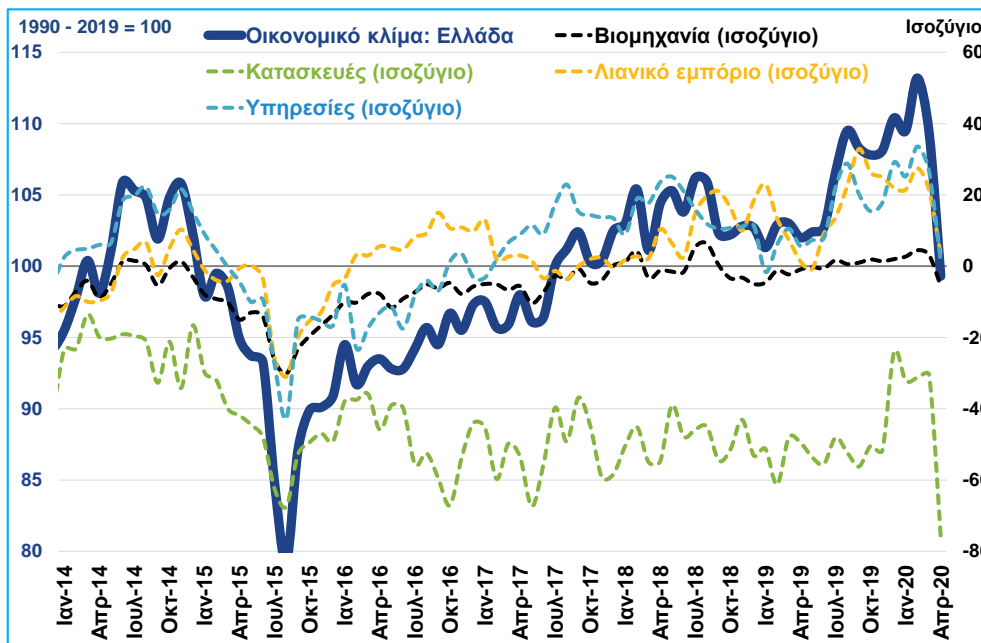

Οικονομικές εξελίξεις

Οικονομικό κλίμα: Ο δείκτης οικονομικού κλίματος κατέρρευσε τον Απρίλιο του 2020 στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, με τη μεγαλύτερη υποχώρηση σε μηνιαία βάση μεταξύ των σημαντικότερων οικονομιών της Ευρωζώνης να καταγράφεται στην Ολλανδία (-32,6 μονάδες), την Ισπανία (-26 μονάδες), τη Γερμανία (-19,9 μονάδες) και τη Γαλλία (-16,3 μονάδες). Ανάλογη εικόνα παρουσιάζει και η καταναλωτική εμπιστοσύνη με το 80,3% των νοικοκυριών στην Ευρωζώνη να εκτιμά επιδείνωση της γενικής οικονομικής κατάστασης το επόμενο διάστημα και το 83,2% αύξηση της ανεργίας. Στην Ελλάδα, η υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος, αν και σημαντική, ήταν η μικρότερη που καταγράφηκε μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Ειδικότερα, ο δείκτης υποχώρησε κατά -10,1 μονάδες τον Απρίλιο του 2020 και διαμορφώθηκε στις 99,3 μονάδες από 109,4 τον Μάρτιο και 113,2 τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Την ίδια ώρα, η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχώρησε στις -32,6 μονάδες από -16,5 τον Μάρτιο και -4,8 τον Φεβρουάριο του 2020, επιστρέφοντας στο επίπεδο που βρισκόταν στις αρχές του 2019. Έτσι, η βελτίωση που σημειώθηκε το 2019, ιδίως κατά την προεκλογική περίοδο και τους πρώτες μήνες εφαρμογής της πολιτικής της νέας κυβέρνησης, εξανεμίστηκε τον Απρίλιο του 2020 (βλ. διάγραμμα 1^{ης} σελίδας).

Η επιδείνωση του κλίματος στην Ελλάδα είναι διάχυτη σε όλους τους κλάδους, με την μεγαλύτερη πτώση να σημειώνεται στις κατασκευές (-45,8 μονάδες) και στις υπηρεσίες (-25,5 μονάδες), αποτυπώνοντας τις επιπτώσεις του lockdown για τον περιορισμό της εξάπλωσης της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχώρησαν σημαντικά και στο λιανικό εμπόριο (-18,1 μονάδες), ενώ στη βιομηχανία σημειώθηκε ηπιότερη μεταβολή (-8,7 μονάδες, **Δ01**).

Από την πλευρά των νοικοκυριών, η απαισιοδοξία τους αποτυπώνεται κυρίως στις προβλέψεις τους για την εξέλιξη της ανεργίας και της γενικότερης κατάστασης της χώρας το επόμενο 12μηνο. Παράλληλα, αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό αυτών που εκτιμούν ότι η οικονομική τους κατάσταση θα χειροτερεύσει και το ποσοστό αυτών που δηλώνουν ότι θα προβούν σε λιγότερες σημαντικές αγορές (ηλεκτρικές συσκευές, οικιακό εξοπλισμό κλπ) το επόμενο διάστημα. Αντίθετα, η πρόθεσή τους για αποταμίευση δεν μεταβλήθηκε σημαντικά. Ειδικότερα, το ποσοστό των νοικοκυριών που εκτιμούν ότι η οικονομική τους κατάσταση θα επιδεινωθεί αυξήθηκε σε 63% τον Απρίλιο του 2020 από 45% τον προηγούμενο μήνα και 21% τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει το ποσοστό εκείνων που εκτιμούν ότι η γενικότερη κατάσταση της χώρας θα επιδεινωθεί (77% τον Απρίλιο του 2020 από 43% τον προηγούμενο μήνα και 20% τον Φεβρουάριο

Δ01: Οικονομικό κλίμα και επιχειρηματικές προσδοκίες στους βασικούς κλάδους (ΕΕ - DG ECFIN, Απρ. 2020)

του ίδιου έτους), ενώ ταυτόχρονα το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπουν ότι η ανεργία θα αυξηθεί ανήλθε σε 84% τον Απρίλιο του 2020 από 42% τον προηγούμενο μήνα και 29% τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Τέλος, το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνει ότι θα προβεί σε λιγότερες δαπάνες για σημαντικές αγορές το επόμενο διάστημα αυξήθηκε σε 63% από 41% τον Μάρτιο και 42% τον Φεβρουάριο του 2020, ενώ η πρόθεση για αποταμίευση παρουσίασε μικρή υποχώρηση, με το ποσοστό αυτών που δηλώνουν ότι η αποταμίευσή τους θα μειωθεί να διαμορφώνεται σε 84% από 78% τον προηγούμενο μήνα (**Δ02**).

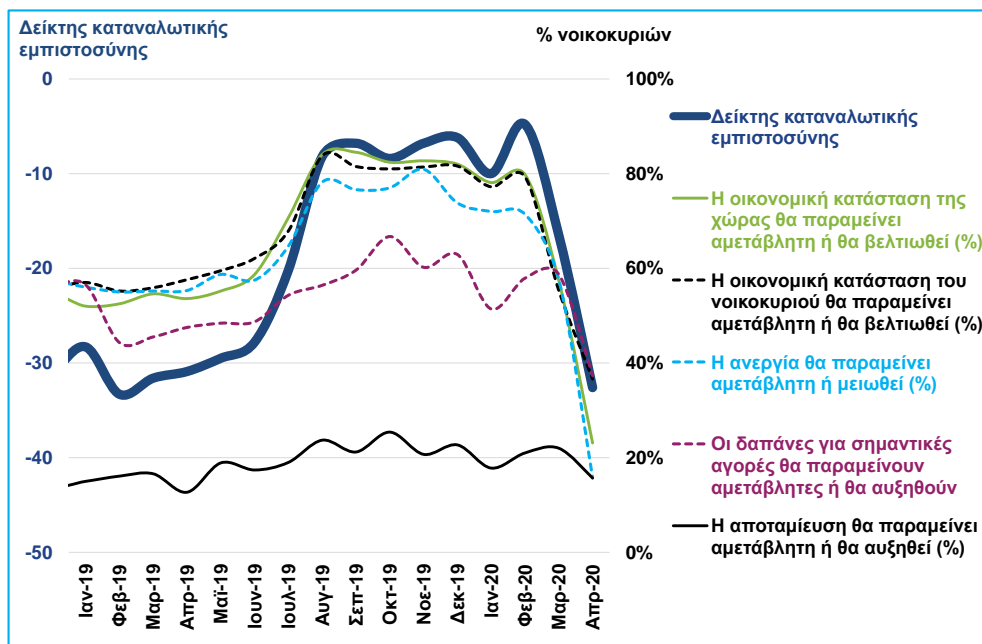
Αξιολόγηση των προοπτικών της Ελλάδας από Fitch και Standard and Poor's: Σε υποβάθμιση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας, από «θετικές» σε «σταθερές», προχώρησαν οι οίκοι αξιολόγησης Fitch ([23/04/2020](#)) και Standard and Poor's ([24/04/2020](#)), διατηρώντας αμετάβλητη την αξιολόγησή τους για την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας σε BB και BB- αντίστοιχα. Η κίνηση αυτή, η οποία δεν είχε επιπτώσεις στις αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων, ήταν συνέπεια της επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού και έγινε παράλληλα με αντίστοιχες κινήσεις σε άλλες χώρες, όπως η Πορτογαλία και η

Μάλτα, χωρίς να αποτελεί ένα ειδικό μήνυμα για την κατάσταση της χώρας. Οι δύο οίκοι προβλέπουν ότι η ύφεση το 2020 στην Ελλάδα θα διαμορφωθεί σε -8,1% (Fitch) και -9% (S&P) και το 2021 η οικονομία θα ανακάμψει με ρυθμό +5,1% (Fitch).

Ταυτόχρονα, οι δύο οίκοι τονίζουν ότι η κυβέρνηση έχει σημαντικά δημοσιονομικά περιθώρια για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Ειδικότερα, η Fitch εκτιμά ότι το δημόσιο χρέος θα διαμορφωθεί στο 194,8% του ΑΕΠ το 2020 από 176,6% το 2019, με την προϋπόθεση ότι η κυβέρνηση θα κάνει χρήση μέρους του αποθέματος ρευστότητας των €37 δισ. περίπου (10 δισ. ευρώ ή 5,8% του εκτιμώμενου ΑΕΠ), ενώ αν το σύνολο του επιπλέον δανεισμού καλυφθεί από αύξηση των εκδόσεων νέων ομολόγων, το χρέος μπορεί να ανέλθει σε 200% του ΑΕΠ, ενώ θα αρχίσει να μειώνεται εκ νέου από το 2021.

Σε κάθε περίπτωση, το επόμενο διάστημα θα είναι καθοριστικό για την πορεία που θα πάρει η οικονομία, ενώ όλες οι προβλέψεις υπόκειται σε σημαντικές αβεβαιότητες. Ένα παρατεταμένο lockdown ή ένα δεύτερο κύμα του ιού στην Ελλάδα ή την Ευρώπη θα έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη ύφεση το 2020 και μικρότερη ανάκαμψη το 2021.

Δ02: Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης και προσδοκίες νοικοκυριών (ΕΕ DG-ECFIN, Απρ. 2020)

Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών: Αύξηση +3,8% σε τρέχουσες τιμές σημείωσε το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών το 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία εθνικών λογαριασμών της ΕΛΣΤΑΤ. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως:

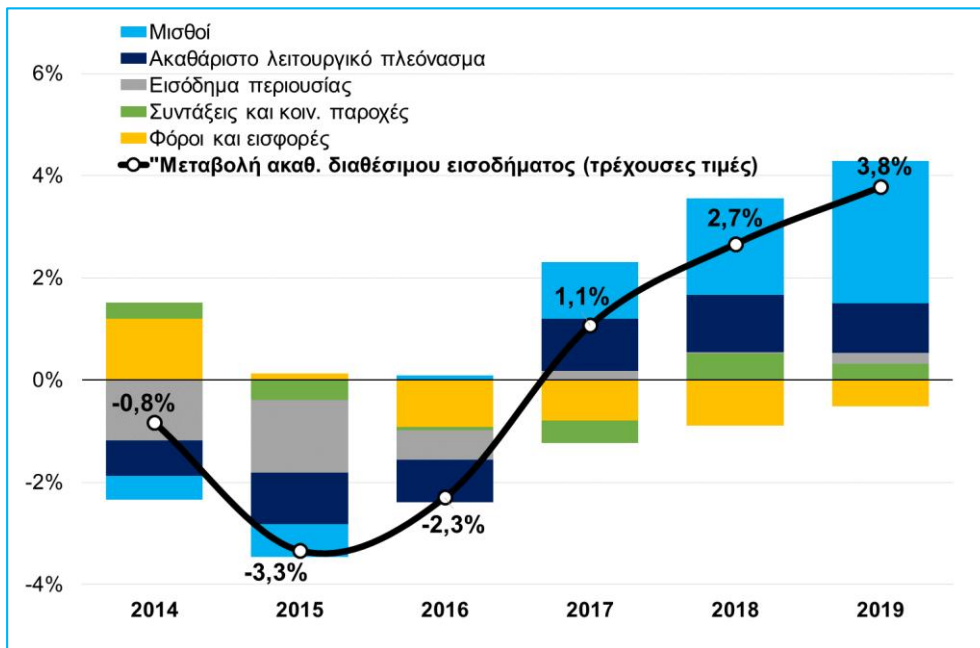
- στην αύξηση των συνολικών αμοιβών εργασίας κατά +5,4%, η οποία προήλθε από την άνοδο της απασχόλησης μισθωτών (χωρίς εποχική διόρθωση) κατά +4,0% και την αύξηση των μισθών ανά μισθωτό κατά +1,4%,
- στην αύξηση του συνολικού λειτουργικού πλεονάσματος (κέρδη επιχειρήσεων, αμοιβές αυτοαπασχολουμένων, τεκμαρτά ενοίκια κλπ) κατά +2,0%,
- στην ενίσχυση του εισοδήματος από συντάξεις και λοιπές κοινωνικές παροχές κατά +1%,

- στην αύξηση του εισοδήματος περιουσίας (τόκοι, μερίσματα κλπ) κατά +5,7% και
- στην αύξηση των φόρων και εισφορών κατά +1,5% (**Δ03**).

Με βάση τις παραπάνω μεταβολές, η άνοδος του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών κατά +3,8% το 2019 οφείλεται κατά +2,8 π.μ. στην αύξηση των μισθών, κατά +1,0 π.μ. στην αύξηση του ακαθάριστου λειτουργικού πλεονάσματος, κατά +0,3 π.μ. στην ενίσχυση του εισοδήματος από συντάξεις και λοιπές κοινωνικές παροχές, κατά +0,2 π.μ. στην αύξηση των εισοδημάτων περιουσίας (τόκοι, μερίσματα κλπ), και κατά -0,5 π.μ. στην αύξηση των φόρων και των κοινωνικών εισφορών (**Δ04**).

	Μισθοί	Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα	από το οποίο: μικτό εισόδημα από απασχολούμενων	Εισόδημα περιουσίας (τόκοι, μετοχές, κλπ)	Συντάξεις και κοινωνικές παροχές	Φόροι και εισφορές	Ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα	
2017	Q1	1,3%	0,9%	1,5%	-7,2%	-2,0%	0,1%	
	Q2	2,8%	1,4%	2,4%	1,3%	-0,3%	1,1%	
	Q3	1,5%	3,6%	5,9%	1,5%	-2,9%	2,1%	
	Q4	2,9%	2,5%	5,7%	46,7%	-0,3%	7,1%	1,0%
	Σύνολο	2,2%	2,2%	4,0%	4,9%	-1,3%	2,3%	1,1%
2018	Q1	3,3%	0,7%	3,5%	0,7%	1,5%	1,6%	
	Q2	4,2%	2,4%	5,0%	-1,8%	0,0%	3,3%	
	Q3	4,3%	3,1%	4,9%	-9,5%	3,2%	1,6%	3,7%
	Q4	3,0%	3,1%	4,7%	23,7%	1,8%	6,4%	1,9%
	Σύνολο	3,7%	2,4%	4,6%	0,4%	1,6%	2,6%	2,7%
2019	Q1	4,9%	2,3%	3,4%	-2,9%	-1,1%	4,7%	
	Q2	6,5%	3,2%	4,3%	-5,3%	11,8%	5,8%	
	Q3	5,8%	2,5%	3,2%	59,4%	0,3%	5,3%	4,5%
	Q4	4,3%	0,1%	0,1%	-31,6%	-5,8%	-2,1%	0,2%
	Σύνολο	5,4%	2,0%	2,8%	5,7%	1,0%	1,5%	3,8%

Δ03: Κύριες συνιστώσες του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος, ετήσια % μεταβολή σε τρέχουσες τιμές (ΕΛΣΤΑΤ, Δ' 3μηνο 2019)

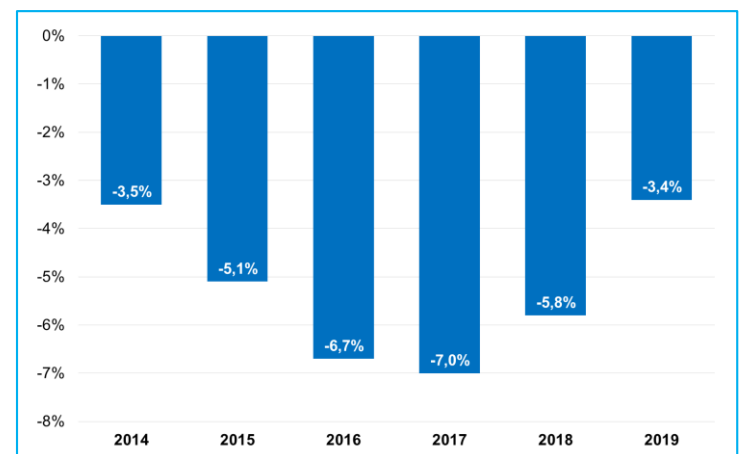
Δ04: Συμβολή στη μεταβολή του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος σε τρέχουσες τιμές
(ΕΛΣΤΑΤ, Δ' 3μηνο 2019)

Παράλληλα, το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών (ακαθάριστη αποταμίευση προς ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα) παρέμεινε αρνητικό το 2019 στο -3,4%, αλλά βελτιωμένο σε σύγκριση με το 2018 (-5,8%, Δ05). Η βελτίωση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (+1,4% σε τρέχουσες τιμές και +0,8% σε σταθερές τιμές) ήταν μικρότερη από την αύξηση του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος (+3,8% σε τρέχουσες τιμές και +3,2% σε σταθερές τιμές). Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν ότι τα νοικοκυριά άντλησαν λιγότερους πόρους από τις σωρευμένες αποταμιεύσεις για να στηρίξουν την κατανάλωσή τους, ενώ βρήκαν και την ευκαιρία να μειώσουν τα χρέη τους, με αποτέλεσμα να επιβραδυνθεί η ιδιωτική κατανάλωση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (+1,5% σε τρέχουσες τιμές και +1,1% σε σταθερές τιμές).

Ειδικότερα, το ποσοστό αποταμίευσης βελτιώθηκε σημαντικά κατά το 2^ο τρίμηνο του 2019 (+0,7% έναντι -3,6% το 2^ο τρίμηνο του 2018), αποτυπώνοντας την ανταπόκριση των νοικοκυριών στα κίνητρα αποπληρωμής οφειλών με τη ρύθμιση των δόσεων, ενώ στη συνέχεια το ποσοστό αποταμίευσης επιδεινώθηκε, ιδίως το 4^ο τρίμηνο του 2019 (-6,2% έναντι -3,5% το 4^ο τρίμηνο του 2018 Δ06). Επίσης, η αύξηση του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος το

2019 οφείλεται κατά ένα μέρος στον εκλογικό κύκλο, με τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές να παρουσιάζουν σημαντική άνοδο το 2^ο τρίμηνο του 2019 (+11,8% έναντι μηδενικής μεταβολής το 2^ο τρίμηνο του 2018, βλ. πίνακα Δ01 σελ. 5). Η πανδημία του κορωνοϊού και τα μέτρα lockdown της οικονομίας αναμένεται να οδηγήσουν σε σημαντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος το 2020 και ίσως σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα αρνητικής αποταμίευσης, αν τα νοικοκυριά επιχειρήσουν να μειώσουν την κατανάλωσή τους λιγότερο απ' όσο μειώνεται το διαθέσιμό τους εισόδημα, κάνοντας χρήση των σωρευμένων αποταμιεύσεών τους.

Δ05: Ποσοστό αποταμίευσης νοικοκυριών
(ΕΛΣΤΑΤ, Δ' 3μηνο 2019)

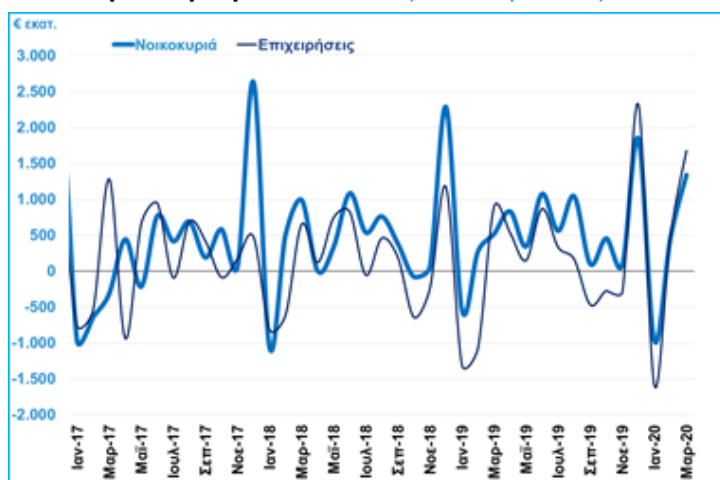
Δ06: Ποσοστό αποταμίευσης νοικοκυριών σε τριμηνιαία βάση (ΕΛΣΤΑΤ, Δ' 3μηνο 2019)

Χρηματοδότηση και καταθέσεις: Σημαντική άνοδο σημείωσαν οι καταθέσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων τον Μάρτιο του 2020, εξέλιξη η οποία θα μπορούσε να αποδοθεί αφενός σε ρευστοποιήσεις που έγιναν κατά την αναταραχή στις αγορές που προκάλεσε η ραγδαία εξάπλωση του κορωνοϊού και αφετέρου στην αναβολή ή ματαίωση καταναλωτικών δαπανών των νοικοκυριών κατά τη διάρκεια του lockdown. Πιο αναλυτικά, οι καταθέσεις των νοικοκυριών αυξήθηκαν κατά €1,3 δισ. τον Μάρτιο του 2020, έναντι αύξησης κατά €458 εκατ. τον προηγούμενο μήνα και €518 εκατ. τον Μάρτιο του 2019 και το υπόλοιπό τους ανήλθε σε €117,6 δισ. Ταυτόχρονα, οι καταθέσεις των επιχειρήσεων σημείωσαν άνοδο κατά €1,7 δισ., έναντι αύξησης €484 εκατ. τον προηγούμενο μήνα και €894 εκατ. τον Μάρτιο του 2019, με το υπόλοιπό τους να διαμορφώνεται σε €23,9 δισ. (Δ07).

Παράλληλα, ο ρυθμός χρηματοδότησης των επιχειρήσεων διαμορφώθηκε σε +3,4% τον Μάρτιο του 2020, έναντι +1,1% τον προηγούμενο μήνα και +1,6% τον Μάρτιο του 2019. Η πιστωτική επέκταση αφορά κυρίως τις χορηγήσεις προς μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ στις μικρές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά ο ρυθμός χρηματοδότησης παρέμεινε αρνητικός. Ειδικότερα, ο ρυθμός χρηματοδότησης ελεύθερων επαγγελματιών και ατομικών επιχειρήσεων διαμορφώθηκε σε -2,4% και στα νοικοκυριά σε -3,4% για στεγαστικά δάνεια και -1,7% για καταναλωτικά δάνεια, (Δ08).

Δ07: Μηνιαία ροή καταθέσεων (ΤΤΕ, Μαρ. 2020)

Δ08: Χρηματοδότηση νοικοκυριών και επιχειρήσεων – ετήσια % μεταβολή (Τράπεζα της Ελλάδος, Μαρ. 2020)

Παράρτημα: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία και αριθμός απασχολούμενων σε επιχειρήσεις σε επιχειρήσεις που η λειτουργία τους έχει ανασταλεί με κρατική εντολή κατά κλάδο (Eurostat, Εθνικοί λογαριασμοί 2017, ΕΛΣΤΑΤ Μητρώο Επιχειρήσεων 2017 και Στατιστικά στοιχεία επιχειρήσεων σε αναστολή λειτουργίας λόγω της πανδημίας της νόσου του κορωνοϊού 2019 (COVID-19), 16 Απρ. 2020)

Κωδικός κλάδου	Περιγραφή	ΑΠΑ 2017 (€ εκατ.)	% στο σύνολο	Σύνολο επιχειρήσεων	% στο σύνολο	Επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αναστολή λειτουργίας			Σύνολο απασχολούμενων		Απασχολούμενοι σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αναστολή λειτουργίας		
						% στο σύνολο	% στο σύνολο κλάδου	% στο σύνολο	% στο σύνολο	% στο σύνολο	% στο σύνολο κλάδου	% στο σύνολο	
ΚΛΑΔΟΙ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ													
47	Λιανικό εμπόριο	5.416,2	3,4%	150.251	10,6%	59.838	39,8%	4,2%	413.494	9,9%	145.336	35,1%	3,5%
55	Καπαλύμασα	5.890	3,7%	29.368	2,1%	25.591	87,1%	1,8%	147.522	3,5%	138.966	94,2%	3,3%
56	Εστίαση	4.819	3,1%	82.412	5,8%	66.681	80,9%	4,7%	384.196	9,2%	344.265	89,6%	8,2%
59	Παραγωγή ταινιών, τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις, μουσικές εκδόσεις	288,7	0,2%	1.770	0,1%	180	10,2%	0,0%	8.716	0,2%	1.196	13,7%	0,0%
71	Αρχιτέκτονες, μηχανικοί	587,8	0,4%	49.246	3,5%	250	0,5%	0,0%	62.310	1,5%	1.549	2,5%	0,0%
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	592,4	0,4%	5.901	0,4%	1.326	22,5%	0,1%	13.699	0,3%	3.372	24,6%	0,1%
82	Δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς επιχειρήσεις	923,1	0,6%	4.055	0,3%	882	21,8%	0,1%	18.714	0,4%	3.771	20,2%	0,1%
85	Εκπαίδευση	8.974,1	5,7%	20.517	1,4%	18.222	88,8%	1,3%	345.915	8,3%	311.117	89,9%	7,4%
88	Κοινωνική μέριμνα	180,9	0,1%	2.705	0,2%	1.311	48,5%	0,1%	26.199	0,6%	17.372	66,3%	0,4%
90	Τέχνες και διασκέδαση	91,3	0,1%	7.543	0,5%	2.022	26,8%	0,1%	15.964	0,4%	8.859	55,5%	0,2%
91	Πολιτιστικές δραστηριότητες	18,3	0,0%	630	0,0%	490	77,8%	0,0%	2.867	0,1%	2.227	77,7%	0,1%
92	Τυχερά παιχνίδια	1.716,3	1,1%	4.709	0,3%	3.546	75,3%	0,3%	15.653	0,4%	13.620	87,0%	0,3%
93	Αθλητισμός	219,2	0,1%	7.975	0,6%	6.918	86,7%	0,5%	30.502	0,7%	27.522	90,2%	0,7%
94	Δραστηριότητες οργανώσεων	2.714,1	1,7%	7.955	0,6%	2.010	25,3%	0,1%	29.522	0,7%	4.035	13,7%	0,1%
96	Παροχή προσωπικών υπηρεσιών	738,3	0,5%	23.113	1,6%	16.717	72,3%	1,2%	53.035	1,3%	39.891	75,2%	1,0%
Σύνολο		33.170,5	21,1%	398.150	28,1%	205.984	51,7%	14,6%	1.568.308	37,5%	1.063.098	67,8%	25,4%
ΚΛΑΔΟΙ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΜΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ													
A	Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	6.673,3	4,2%	528.632	37,3%	...	...	...	516.082	12,4%	...	...	...
B	Ορυχεία	798,8	0,5%	625	0,0%	...	...	...	5.722	0,1%	...	...	...
Γ	Μεταποίηση	17.022,3	10,8%	58.300	4,1%	...	...	...	326.335	7,8%	...	...	...
Δ	Ενέργεια	3.205,5	2,0%	7.326	0,5%	...	...	...	31.846	0,8%	...	...	...
E	Παροχή νερού	2.375,5	1,5%	1.970	0,1%	...	...	...	17.113	0,4%	...	...	...
ΣΤ	Κατασκευές	3.699,5	2,3%	62.749	4,4%	...	...	...	124.224	3,0%	...	...	...
Z-47	Χονδρικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	11.125,7	7,1%	84.482	6,0%	...	...	...	283.329	6,8%	...	...	...
H	Μεταφορά και αποθήκευση	10.994,4	7,0%	61.152	4,3%	...	...	...	178.495	4,3%	...	...	...
I-59	Ενημέρωση και επικοινωνία (πλην κλάδου 59)	5.158,1	3,3%	15.250	1,1%	...	...	...	73.980	1,8%	...	...	...
K	Τράπεζες, ασφάλειες	6.466,4	4,1%	16.717	1,2%	...	...	...	84.093	2,0%	...	...	...
Λ	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	26.986,6	17,1%	9.673	0,7%	...	...	...	18.116	0,4%	...	...	...
M-71	Επαγγελματικές υπηρεσίες (πλην κλάδου 71)	4.804,7	3,1%	88.949	6,3%	...	...	...	171.043	4,1%	...	...	...
N-77-82	Υποστηρικτικές προς επιχειρήσεις δραστηριότητες (πλην κλάδων 77 και 82)	1.294,5	0,8%	10.227	0,7%	...	...	...	104.096	2,5%	...	...	...
Ξ	Δημόσια διοίκηση	16.068,9	10,2%	989	0,1%	...	...	...	421.176	10,1%	...	...	...
Π-88	Υγεία (πλην κλάδου 88)	6.716,8	4,3%	54.924	3,9%	...	...	...	234.948	5,6%	...	...	...
Σ-94-96	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	484,6	0,3%	6.506	0,5%	...	...	...	9.060	0,2%	...	...	...
Ω	Άγνωστη δραστηριότητα	480,3	0,3%	8.749	0,6%	...	...	...	10.233	0,2%	...	...	...
Σύνολο		124.355,9	78,9%	1.017.220	71,9%	...	...	...	2.609.891	62,5%	...	...	...
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		157.526,4	100,0%	1.415.370	100,0%	205.984	14,6%	14,6%	4.178.199	100,0%	1.063.098	25,4%	25,4%

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€325 δισ.
69% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€61 δισ.
51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€66 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€4,0 δισ.**
41% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
197.000
10% συνόλου ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€4,9 δισ.
18% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,1 δισ.
23% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,1 δισ.
27% συνόλου****

* 21.075 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2017 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερμεριές)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πηγή: ICAP, Hellastat, Υπουργείο Οικονομικών, ΕΦΚΑ, ΕΛΣΤΑΤ

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

